

112189 - با آب سردکنی که اهل مسجد از آن استفاده نمی‌کنند چکار کنند؟

سوال

فروش یک آب سردکن بزرگ که در خارج از مسجد قرار داده شده و یکی آن را وقف مسجد کرده اما از آن استفاده نمی‌شود چه حکمی دارد؟ کسی از این آب سردکن آب نمی‌نوشد زیرا آب سردکن دیگری داخل مسجد وجود دارد و مردم از آن می‌نوشند و آن که بیرون است را بی‌استفاده گذاشته‌اند. حکم فروش این آب سردکن و مصرف کردن پول آن در دیگر نیازهای مسجد یا در صورت نفروختن، نقل آن به دیگر اماکن که در آن مورد استفاده قرار می‌گیرد چیست؟ یعنی به جای دیگری که محل تجمع است برده شود (مثلا یک واحد نظامی).

پاسخ مفصل

قصد واقف و شرط او باید مراعات شود بنابراین تصرف در وقف به خلاف قصد کسی که آن را وقف کرده یا برخلاف شرط او جایز نیست مگر به هنگام ضرورت.

از جمله این ضرورت‌ها این است که وقف معطل بماند و از آن استفاده نشود که در این صورت به نزدیک‌ترین حالتی که شبیه قصد واقف است جابجا می‌شود. بنابراین تا وقتی که این آب سردکن را صاحب آن برای مسجد وقف کرده و در خود آن استفاده از آن ممکن نبود به مسجدی دیگر منتقل می‌شود که می‌توان آنجا از آن بهره برد.

و اگر مسجدی نبود که نیازمند آب سردکن باشد به هر مکان دیگری که مردم به آن نیاز داشته باشند منتقل می‌شود مانند یک واحد نظامی یا دیگر موارد.

بر این اساس تا بردن آن به یک پادگان تا وقتی که مسجدی هست که به آن نیازمند است، جایز نیست.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: آیا جابجا کردن چیزی که وقف مسجد شده جایز است؟ مثلا کمد را به دلیل تنگ بودن جا در مسجد و عدم نیاز به آن از آنجا منتقل کنند؟

ایشان پاسخ دادند:

«بله، جابجا کردن وقف اگر برای آن بهتر باشد جایز است. مثلا اگر به چیزی در مسجد نیاز نبود مانند فرش یا کمد یا دیگر اشیاء، در صورت امکان آن را به مسجدی دیگر شبیه آن منتقل می‌کنیم و اگر امکان نداشت این اشیاء را می‌فروشیم و پول آن را خرج مسجد می‌کنیم، اما اگر از جمله اوقاف بود، اداره اوقاف در مورد آن تصرف می‌کند و آنچه را بهتر است انجام می‌دهد» (لقاءات الباب المفتوح: ۱۶۸).

اما فروش آن تا وقتی که بتوان از آن در جایی دیگر استفاده کرد جایز نیست، زیرا قصد واقف این بوده که مردم از این آب سرد استفاده کنند بنابراین لازم است که این قصد مراعات شود.

والله اعلم